

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

116. An & qualiter incompatibilitas constituatur ex duplici curâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

37. citans Abb in c. quia nonnulli n. 4. de clericis non resid. Gamb. Diaz. Flores de Mena & c. contra Rebuff. in pr. sic. de dispensatione aratis. v. quoad vixerit. n. 12. Zerol. in pr. Ep. p. 1. v. beneficium. §. 3. & c. tenentes satis esse, si intra mensem dimitatur propter verba cit. Extravag. parimodo. nimirum quo prius locuta fuerat de beneficiis ante ipsam obtentis.

Questio 114. An consuetudine saltem induci possit, ut quis simul habeat & retineat talia duo simplicia residentiam requirentia?

Respondeo: quamdiu consuetudine abrogata non est necessitas residendi, manifeste patet, nullam consuetudinem induci posse, ut duo, dum pergunt requirere residentiam, habeantur simul. De cetero consuetudinem, quam ante Trid. receptum erat in pluribus locis, ut Canonici à suis Ecclesiis abessent, ac proinde unus idemque duos Canoniceatus simul in diversis Ecclesiis obtineret, Trid. penitus abrogavit: quin &, quod iura istiusmodi consuetudinem appellent corruptelam, ait Azor. p. 2. l. 6. c. 13. q. 2. §. quæret aliquis. Quin tamen, ubi unus residendi non est ex lege divina, aut naturali, nec consuetudo abrogans residentiam damnatur à lege tanquam iniqua & irrationabilis (qualiter saltem à Trid. in beneficiis omnino simplicibus, quæ canonicatus non sunt, ea damnari non videtur) nil verat, quod minus talis consuetudo, etiam simpliciter abrogata nasceretur de novo, & sic sublata necessitate residendi, istiusmodi simplicia plura simul haberi possint per consuetudinem, Pirh. de prob. n. 142. Unde multo magis consuetudo talis, ubi ea hucusque in locis, ubi Trid. receptum non est, vigeret, tolerari poterit.

Questio 115. Num quis dispensatus à Papa sine causa in residentia, quam exigunt istiusmodi simplicia, tutus esse possit in conscientia: & num Papa ad libitum suæ voluntatis talia plura uni sive in eadem, sive in diversis Ecclesiis conferre possit?

Respondeo affirmative ad utrumque; Hurtad. de resid. ex vi benef. resol. 6. subresol. 12. n. 1. & 2. cum enim istis simplicibus, uti & Canonicatibus & dignitatibus non curatis residentia solo jure Canonico sit inducta; si Papa aliquem ab hac obligatione residendi absolvat, etsi male agat id faciendo, sine causa, dispensatus tutus erit in conscientia; maxime, si ejus residentia non sit valde necessaria Ecclesie, vel cultui divino, ita ut per alium suppleri nequeat, adeoque etiam supposita hac dispensatione in hac lege humana de residendo, poterit eorum beneficiorum plura pro libitu conferre uni; cum jam etiam Canonicatus, aliaque dignitates non curatae maneant tanquam pure simplicia. Ita ferè Hurtad. loc. cit.

Questio 116. An, & qualiter incompatibilitas constituitur ex duplici cura?

Respondeo duo curata sunt incompatibilia, seu simul obtineri non possunt in titulum. Laym. ad c. dudum. de Elect. n. 2. & ad c. eam te. de arate & qual. cum communi. Vide eundem Theol. Mor. l. 4. tit. 2. c. 8. assert. 2. & 3. & constat ex c. de multa de prob. & ex Extravag. Execrabilis, aliisque textibus passim, uti & decreto Trid. sess. 7. c. 4. Porro non nisi curata strictè, hoc est, quibus incumbit animarum

cura in foro interno & penitentiali, habere ad se invicem incompatibilitatem, non verò curatum strictè cum alio cura: o minus strictè tali, qualia sunt quæ non nisi curam jurisdictionalem habent pro foro externo seu contentioso; ut Archidiaconatus, Decanatus, tradit Barb. in collect. ad c. de multis. Idem tradit Lott. l. 1. q. 20. à n. 30. ubi: quòd Roia hac in parte mutavit suam sententiam in ipsa eadem causà Conchens. Archipresbyteratus. de die 28. Januar. 1598. de mente S. Congregationis Concilii, ut refert Gonz. gl. 6. n. 64. nimirum, quòd incompatibilitas ex duplici cura, de qua in c. de multis. non intelligatur de cura ista jurisdictionali, sed de ista altera strictius tali, seu fori conscientie; contrarium tenente Pirh. ad cit. de prob. nu. 150. citante Abb. in cit. c. de multa. in additione. n. 24. ac dicente illam Barbofæ expositionem absque solido fundamento nimis restringere cillud de multa. Illud certius, quòd beneficium actu curatum dictam incompatibilitatem non habeat eum alio habitu tantum curato, quale v. g. est Ecclesia Parochialis, ubi Parochiani omnes peste vel bello sublati, vel alia de causà, puta, ob soli sterilitatem, vel inundationem, aeris cœlivi intemperiem recessere absque spe, saltem propinquà, redeundi: potest enim quis talibus duobus curatis simul deservire. Pirh. cit. n. 150. Azor. p. 2. c. 6. q. 10. citans gl. in c. licet Canon. de elect. in 6. sed neque duo curata habent incompatibilitatem, dum unum tenetur per se, alterum accessorie v. g. dum quis dignitatem habet, cui per se imminet cura animarum, ut Archidiaconatus, & cui accessorie simul & per accidens annexa est Ecclesia Parochialis. Pirh. loc. cit. nu. 133. juxta c. de multa; aut Extravag. execrabilis, utpote quibus solum prohibetur habere simul plures dignitates curatas; aut Ecclesias Parochiales; in dicto autem casu non censetur quis habere duo, nec propriè sunt duo curata beneficia, sed reputantur pro uno; cum Ecclesia Parochialis accessorie annexa dignitati, vel etiam præbendæ Canonicali dicatur esse suppressa, ita ut dignitas illa, si et aliàs per se cura non incumbit, beneficium simplex censeatur. Pirh. loc. cit. juxta gl. in cit. c. super eo. Quippe Ecclesia talis Parochialis propter unionem seu accessionem illam ad alterum beneficium tanquam principale sortitur naturam & constitutiones hujus beneficii principalis. Pirh. ibid. dum nimirum cura animarum actu, & quoad exercitium est penes Vicarium, quem is, qui dictam dignitatem vel Canonicatum habet, in Ecclesia Parochiali sibi substituere debet, & penes dignitatem illam vel Canonicum, cura illa animarum fori, penitentiæ, seu Parochialis solum est in habitu; & hinc habens illam dignitatem vel Canonicatum non tenetur per se ipsum residere in parochia illa; cum cura, quæ venit accessorie, & in habitu tantum est penes aliquem, non est attendenda, sed natura tantum & qualitas beneficii principalis; etsi hoc sit minus dignum seu simplex, cui beneficium curatum subjicitur, & accessorie annectitur. Pirh. loc. cit. citans Anchar. in cit. c. super eo. nos ab. 3. Et hinc etiam necessarium non est, ut in impetratione beneficii principalis fiat mentio de beneficio curato vel Parochiali ei annexo accessorie; cum hoc per se non vacet, sed veniat solum accessorie. Unde quoque jam illud inferri posse videtur: dum aliunde non est incompatibilitas, posse hujusmodi duo beneficia simplicia, quorum unicuique accessorie annexa est cura animarum

seu diversa Ecclesia Parochialis, cum unum quodque pro simplice reputetur, & ut dictum, neutrum propter istam curam habituale accessorie annexam requirat residentiam illius in Ecclesia Parochiali, simul haberi: Item cum, qui habet curatum, posse obtinere & simul retinere aliud simplex, cui annexum est aliud curatum. Pirh. ad tit. de prob. n. 136.

Questio 117. An ergo incompatibilitas illa duorum per se curatorum impediatur, quod minus unum habeatur in titulum, alterum in Commendam?

Respondeo primo affirmative: dum sermo est de commenda in perpetuum. Laym. in c. avaritia, de elect. in 6. nu. 1. Azor. p. 2. l. 6. q. 11. loquens in genere, non tantum de curatis, sed de quibuscunque, & undecunque ipso jure incompatibilibus, non posse duo eorum haberi simul in commendam; nec unum in titulum, alterum in commendam perpetuam, ac pro hoc citant Gomez. in reg. de trienn. poss. q. 5. n. 10. & seq. Mandos. ad reg. 32. q. 7. n. 1. 7. & 12. ubi is expressè; quod commenda perpetua incompatibilitatem inducant tam inter se, quam quoad alia beneficia habitata in titulum. Idem tradit Tond. qq. benef. p. 2. c. 1. §. 2. n. 14. citans Riccium collectan. 999. Hæc enim simultanea commendatio perpetua est præter Canones antiquos, utpote quibus commendabantur tantum ad tempus, ut constat ex c. qui plures. 21. q. 1. & investita in Ecclesiam ex nimia hominum ambitione. Azor. loc. cit. §. dubium autem, quin & in fraudem legis verantis habere plura incompatibilia in titulum; nam, cum duo jure tituli haberi non possent, unum tantum ratione tituli, alterum per commendam haberi posset, excogitaverunt novam rationem habendi perpetuo plura, unum videlicet jure tituli, alterum jure commendationis ad vitam vel perpetuam administrationis. Azor. loc. cit. Laym. cit. n. 1. Et hic sensus est Trident. dum sess. 7. c. 4. ait: quicumque plura curata, aut aliis incompatibilia beneficia sive per viam unionis ad vitam, seu commenda perpetua, aut alio quocunque nomine & titulo contra formam SS. Canonum in simul retinere præsumperit, beneficiis ipsis ipso jure, etiam vigore præsentis Canonis, privati existat &c. ut nimirum non solum veret haberi plura incompatibilia in perpetuum, seu ad vitam commendata, ut voluerant quidam, sed etiam haberi unum eorum in titulum, alterum in commendam perpetuam, Azor. loc. cit. §. existimo. Accedit, quod commendatio, etiam in perpetuum non mutat statum & conditionem beneficii, ac proinde beneficium actu curatum commendatum retinet curam animarum actu, residentiam, & hinc ortâ incompatibilitatem. Unde & commendatarius perpetuus in eo residere debet, parumque refert, si aut rector aut prælatus dicatur; quia beneficium suscipit cum oneribus ipsi beneficio annexis; aut etiam, quod non per mortem commendatarii, sed illius, qui illud jure tituli ultimo obtinuit, dicatur vacare. Azor. loc. cit. & §. dices. Nec obstat Cardinales Episcopatus, Abbatias, Prioratus passim retinere jure & nomine commendationis perpetuæ, vel administrationis ad vitam; nam id fit ex concessione & indulgentia Papæ. Azor. loc. cit. §. objicet secundò. Unde jam etiam illud infertur, quod, cum illud sit contra jus commune, & Trid. Episcopi auctoritate id fieri

non posse, ut quis habeat Ecclesiam Parochialem, vel aliud beneficium residentiam requirens in titulum, & aliud simile in commendam perpetuam. Azor. loc. cit. §. existimo. citans Nav. in man. c. 5. nu. 126.

2. Respondeo secundò: si sermo est de commenda ad tempus, videri tunc posse simul haberi unum in titulum, & alterum commendatum ad tempus, etiam si ambo sint Ecclesiarum Parochiales. Pirh. ad tit. de prob. n. 130. citans Piassec. in pr. Ep. p. 2. c. 5. a. 3. n. 72. Azor. cit. q. 11. juxta c. qui plures. 21. q. 1. nam is, cui Ecclesia ad tempus commendatur, beneficiarius jure non censetur, nec fructus beneficii sibi acquirit, sed eos successoribus reservat, de iis rationem redditurus, tantum sibi reservans, quantum necessarium ad honestum victum, & tonquam sui laboris mercedem, & curæ debita stipendium. Azor. loc. cit. unde & hoc fieri potest ex ipsa juris dispositione seu concessione. Azor. loc. cit. tradit nihilominus Tond. loc. cit. n. 3. 4. & 6. quod licet vi c. nemo. de elect. in 6. ob necessitatem vel utilitatem Ecclesiarum potuerit Episcopus concedere beneficium in commendam ad 6. menses & non ultra, & si elapsis istis 6. mensibus duraret eadem necessitas vel utilitas, potuerit hanc commendam prorogare ad alios 6. menses juxta gl. in cit. c. nemo. 9. de iur. & Rebuff. in pr. p. 1. tit. de commend. n. 65. hodie tamen non obstante illa dispositione c. nemo. correctâ sit per Trid. vi cuius solum possit Episcopus Vicarium temporalem deputare. dum Ecclesiarum necessitas hoc requirit, servatâ formâ ejusdem Trid. sess. 24. c. 18. juxta decretum S. Congreg. Concilii referente Barbol. in recollect. Apost. decis. collectan. 187. n. 1.

Questio 118. An, præscindendo à sufficientia, sit contra jus naturæ, habere beneficium unum curatum in titulum, & aliud curatum in commendam perpetuam?

Respondet negativè. Hurt. de resid. ex vi benef. resol. 6. subrejol. 9. nu. 1. dicens, hinc posse id fieri ex pura pontificis dispensatione, sine ulla juris naturalis relaxatione: atque ita, etiam si Papa dispenset sine causa, validam fore dispensationem, & provisum tutum in conscientia, nisi fiat beneficiorum commendatorum etiam simplicium nimia coacervatio, quæ, nisi subit urgentissima causa, sit turpissima contra jus naturæ; citatque pro hoc nu. 5. Hojed. de incompat. p. 2. c. 4. dicentem, neminem scribentium de hoc dubitare, Rationem verò, cur hoc turpitudinem nullam contra jus naturæ contineat, reddi, ait Hurt. n. 4. de gl. in cit. c. qui plures. 21. q. 1. nempe hanc: quod quis Ecclesiarum commendatæ non sit prælatus, sed potius procurator. c. obitum d. 6. t. & dum objicitur, eadem incommoda & inordinationes contra jus naturæ sequi ex hoc, quod quis plura curata habeat in commendam, ac si ea habeat in titulum perpetuum, respondet n. 7. & 8. ex Hojed. quod auctoritas & scientia Rom. Pontificis removeat omnem suspitionem, & præsumatur, quod commenda ad vitam facta fuerit ex justis & rationabilibus causis, quæ præfatis incommodis præferendæ; nam in his Rom. Pontifex de illicito facit licitum, ita ut eo ipso facto auferatur omnis incompatibilitas in foro externo. Ex quibus tamen postremis argui videtur habere & conferre talia, nempe unum curatum in titulum, alterum in commendam sine justâ causa,